

Manual del conservador per al nou segle

2001-12-07 12:00:50

Valentí Puig

Cent dies del mil·lenni

Edicions 62, Barcelona, 2001

Gairebé dos anys de debat estèril entre aquells que volien fer començar el segle i el mil·lenni l'1 de gener del 2000 i els qui volien fer-ho el 2001, i unes poques hores d'un 11 de setembre van ser suficients per posar-los tots d'acord en una data que ningú no havia previst. Tampoc Edicions 62 i Valentí Puig, que tres mesos abans havien publicat aquest *Cent dies del mil·lenni*, amb la intenció d'"observar la realitat amb ànim de fer-ne balanç i d'intuir pronòstics" al voltant del canvi produït el passat 1 de gener. El llibre recull, en forma de dietari, les anotacions que l'autor va fer entre aquesta data i el 31 de març –noranta dies, en realitat– sobre temes diversos, però especialment sobre la política, l'economia i la societat que deixàvem enrere i les noves que encaràvem. Unes anotacions, per tant, que pel seu caràcter general podrien haver estat recollides en altres formats que no el del dietari, perquè, exceptuant algun cas en què es fa referència a un fet concret del dia, la majoria podrien respondre tant a la data que les encapçala com a qualsevol altra.

Per què, doncs, triar aquest format? Segurament perquè si alguna cosa s'espera d'un dietari és sinceritat i confiança, cosa que d'altra banda casa mal amb el fet d'anomenar-lo un gènere de no-ficció. Dit d'una altra manera: el dietari permet Valentí Puig mostrar la visió més subjectiva dels temes que aborda sense sentir la necessitat de racionalitzar cap més explicació ni de contrastar-ho amb altres punts de vista. I, en certa mesura, és per això que l'autor fa a *Cent dies del mil·lenni* una vertadera demostració del que significa tenir consciència de classe: "el meu ideal de vida era el *vieux garçon* que pot perdre hores a la cambra de bany, quan es lleva gairebé a migdia, i la deixa amb tots els miralls entelats i un rastre aromàtic de sals i lavanda. Fa l'aperitiu amb els amics de sempre, dempeus a la barra d'un bar d'hotel amb llustrabotes i premsa estrangera. Després, alça el braç majestàtic, i un taxi el porta a un dels seus restaurants habituals. Hi entra a les dues trenta i en surt passades les sis de la tarda, de cap a la sesta...". La sinceritat que regeix en tot moment el dietari provoca que no només la visió de la realitat actual, sinó també els pronòstics sobre el futur immediat –difícil destriar-los del que serien simplement desitjos– ens vagen mostrant un retrat de l'autor que, entre elogis a l'esmòquing i la corbata –"per a construir dics contra la barbàrie, i contra la vulgaritat"–, respon punt per punt al del conservador il·lustrat, seriosament preocupat per l'ordre, moderadament catòlic, amant de les formes més clàssiques de l'art, enyoradís de l'arcàdia irrecuperable, en un difícil equilibri entre la llibertat en l'economia –lllegiu liberalisme– i el recte sentit de la tradició en tots els altres àmbits, i condemnat a viure rodejat de mediocritat. Un autor que veu en el comunisme, com no podria ser d'una altra manera, l'agent de tots els mals del segle que hem acabat; però a qui també li preocupen sincerament les formes en què aquest es puga reencarnar: el socialisme *utopicoindustrialista*, el *fonamentalisme* verd o l'hipotètic antiamericanisme dominant.

El dietari, pel que té de conversa amb nosaltres mateixos, també imposa poques barreres a característiques tan intrínsecament humanes com la memòria selectiva o la contradicció. Per això, Puig pot mostrar-se al mateix temps contrari als nacionalismes i preocupat pel fenomen de la immigració, posicionant-se del costat de les quotes, i tanmateix sense considerar-se ell mateix ni un nacionalista (sense fronteres nacionals que salvar no existeix la immigració) ni un immigrant. Per això també, al mateix temps que critica un "excés" de política lingüística amb l'argument definitiu –i determinista– que "les llengües moren", es pot mostrar preocupat pel que ell anomena *el procés gradual de descristianització d'Europa*, sobre el qual es pregunta "¿Quin dret tenim [...] a trencar amb un venturós continuum de

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

segles?”. Per això, encara, a l’hora de qüestionar l’ètica de polítics en actiu amb deutes morals del passat se’n va fins a Alemanya a buscar Fischer (el deute estaria en el maig del 68, evidentment). A fi de comptes, fa igual que siga el maig del 68 o que siga Chiapas (“La pipa i el passamuntanyes poden posar-se de moda si el *subcomandante* Marcos se surt amb la seva. És el gran carnaval de principis de segle, vitorejat pels intel·lectuals orfes de totalitarisme”), qualsevol cosa que signifiqui possibilitat de canvi serà vista amb recel pel bon conservador que, fent servir una frase del llibre, sosté de manera manifesta un a priori i també revela un *parti pris*. D’ací que no sobte la reformulació teòrica del cèlebre “haga como yo: no se meta en política” que hi fa, i que dóna com a resultat la figura d’Aznar –encara que utilitze com a intermediari el filòsof anglés Oakeshott– com a clau per “entendre les coses que hem viscut al segle XX i a la vegada endinsar-se de forma sensata en el nou segle”.